

MEER ONDERNEMERS MET VERTROUWEN IN DE WEDSTRIJD

Het Centraal Plan Bureau stelde onlangs voor de derde keer op rij de economische verwachtingen naar beneden bij. En ook de Rabobank constateert in zijn laatste MKB-sectorprognose dat het economisch herstel niet overtuigt. Overtuigend is daarentegen het vertrouwen van de ondernemer. Een groeiend aantal zit met vertrouwen in de wedstrijd. Zo'n 72 procent (tegenover 53 procent vorig jaar) geeft aan weer (enigszins) vertrouwen te hebben in de Nederlandse economie. Terecht, want het mag dan minder snel gaan als verwacht, de ondernemer blijft aan de bal.

DOOR CONTINU TE ZOEKEN NAAR **NIEUWE** **MARKTKANSEN** EN INNOVATIEVE ONTWIKKELINGEN BLIJFT DE MKB'ER AAN DE BAL. HET KWAKKELEND HERSTEL HOUDT DE 'WEDSTRIJD' SPANNEND, MAAR KNAPPE VOORZETTEN WAARMEE HIJ KAN **SCOREN**, ZIJN DE ONDERNEMER WEL TOEVERTROUWD

Maar economenland is nog niet overtuigd. De in februari voorspelde krimp van 3,5 procent stijgt naar 4,75 procent, zo verwacht het CPB. En de Ondernemersupdate 'Cijfers & Trends' van de Rabobank constateert dat, hoewel de economie na een dramatisch jaar weer wat opkrabbelt, het herstel nog niet kan overtuigen. "De verwachte reële groei van de Nederlandse economie ligt met gemiddeld 1,75 procent onder de trend van voor de recessie," aldus de bankanalisten. De gevolgen hiervan voor de verschillende sectoren lopen sterk uiteen. Het herstel in de industriële sector zal, op grond van de verbetering van het economische klimaat, de komende maanden doorzetten. Volgens de prognose leidt dit in deze sector tot een omzetgroei van 4,7 procent, tegenover een daling met 19,5 procent in 2009. Een schril contrast met het sombere scenario voor de bouwsector. Het is onder andere het laatcyclische karakter dat deze sector parten speelt. Want terwijl de meeste sectoren opkrabbelen, is de crisis voor de bouw nog niet voorbij. Met name bedrijven die zich richten op nieuwbouw van woningen en de utiliteitsbouw kampen met lege orderportefeuilles. Voor deze sector wordt dan ook een continuerende omzetsdaling verwacht van 4,5 procent naar 7,2 procent.

DE REVANCHE

Rooskleuriger ziet het eruit voor de sectoren transport, zakelijke dienstverlening en groothandel. Verwacht worden omzetsstijgingen van respectievelijk 3,2, 3,1 en 2,7 procent. Samen met de industriële sector banen zij zich langzaam maar zeker een weg naar boven. Een hogere omzet, zij het in mindere mate, zal ook merkbaar zijn in de horeca en recreatie (1,3 procent) en overige dienstverlening (1 procent). De 'hatte' horeca heeft door het WK-voetbal daarbij een extra steuntje in de rug gekregen. De omzet in de foodsector blijft naar verwachting gelijk. Minder goed zijn de vooruitzichten voor de non-foodsector. Samen met de bouw kampt de non-food dit jaar nog met omzetverlies. Al stemmen de vooruitzichten ten opzichte van vorig jaar, waarin de sector leed onder een omzetsdaling van 7,1 procent tegenover een verwachte omzetsdaling van 0,5 procent dit jaar, veel hoopvoller.

VERTROUWD ORANJE

De verwachting voor eind dit jaar: een totale omzetgroei van 1,7 procent. Nederland klautert dus duidelijk, zij het gestaag, weer uit het dal. Wat dat

betreft is het toenemend vertrouwen van ondernemers dus volledig terecht. Daarbij fungeert het MKB als aanjager. Door continu te zoeken naar nieuwe marktkansen en innovatieve ontwikkelingen blijft de MKB'er aan de bal. Het kwakkelend herstel houdt de 'wedstrijd' spannend, maar knappe voorzetten waarmee hij kan scoren, zijn de ondernemer wel toevertrouwd. Doorslaggevend is het positivisme waarmee hij in de wedstrijd staat. "Want juist die positieve houding is een must," vindt Ria Joosten, eigenaar van Ria Joosten Catering & Evenementen in Neer. "Voorwaarde blijft natuurlijk dat je continu hoogstaande kwaliteit levert, maar positivisme beïnvloedt wel in grote mate je prestaties. Je moet erin blijven geloven. Dat is natuurlijk veel moeilijker wanneer je bijvoorbeeld in de bouw zit, waar de markt als een kaartenhuis is ingestort. En het effect is niet alleen per branche maar ook per organisatie weer erg verschillend. Door de crisis kwam weer eens te meer naar voren hoe belangrijk risicospreiding is. Om onze positie te verstevigen, zijn ook wij gaan kijken naar kansen en mogelijkheden. Die hebben we ook gevonden. De crisis biedt dus ook voordelen. Je wordt min of meer gedwongen nog wat meer in de breedte te gaan kijken en de bedrijfsprocessen nog efficiënter in te richten."

Ria Joosten: "Voorwaarde blijft natuurlijk dat je continu hoogstaande kwaliteit levert."

ACTIEF OP HET VELD

"Want uiteindelijk levert alles wat op, dus ook een economische crisis," vertelt René Vanhommerig, eigenaar en directeur GrausBouw BV in Brunssum. "We zijn veel alerter, hebben efficiënte bezuinigingen kunnen doorvoeren en de puntjes op de i kunnen zetten. Daar kun je op lange termijn de vruchten van plukken. En als je de crisis weet te doorstaan, geeft dat weer vertrouwen voor de toekomst. Maar het einde van de crisis is nog niet in zicht. Je ziet de economie wel wat opbloeien, maar de bouwbranche loopt er nog achteraan. Al zou je voorzichtig kunnen constateren dat het ergste achter de rug is, van een toenemend vertrouwen of positieve houding is in de bouwwereld nog weinig te merken. Dat zal ook nog wel even duren. Al lossen die eindeloze klagen ook niets op. Dit is zeker geen toptijd, maar je kunt nog zaken doen. Het is juist nu belangrijk om te anticiperen en te acteren. Niet stil te blijven staan, maar vooruit te kijken. Je moet de crisis niet bagatelliseren, maar je moet je ook niet laten leiden door alle sombere

'EEN POSITIEVE HOUDING
EN **VERTROUWEN IN
JEZELF EN
JE PRODUCT** IS HET
ALLERBELANGRIJKSTE'

Paul Nagels: "Als je er zelf niet meer in gelooft, houdt het op."

René Vanhommerig: "Uiteindelijk levert alles wat op, dus ook een economische crisis."

prognoses. Het zijn nu eenmaal de marktomstandigheden van dit moment, daar moet je het mee doen. Degene die daar het beste mee omgaat, heeft ook de beste kansen."

OPTIMA FORMA

Daar sluit Paul Nagels, eigenaar van onder andere groepsaccommodatie Kasteel de Berckt in Baarlo, zich bij aan. "Als je er zelf niet meer in gelooft, houdt het op," meent hij. "Blijven geloven, optimistisch zijn, dat is een belangrijke basis. Iedereen heeft er hard aan moeten trekken, maar dat was van de andere kant ook weer een uitdaging. Daarin zit de kracht: vooruit blijven kijken en niet bij de pakken gaan neerzitten."

Die vooruitstrevende aanpak leverde hem onlangs nog de Recron HTC Innovatie Award op, een (nieuwe) prijs voor de meest innovatieve recreatieondernemer. Vol vertrouwen bond hij de strijd aan met 52 collega-ondernemers. Onder hen 'grote jongens' als de Efteling en Park Slagharen. "En uiteindelijk gaat een MKB'er er met de award vandoor," lacht Paul Nagels vergenoegd. "Waar een wil is, is een weg. Onze branche is natuurlijk minder hard geraakt dan de bouw, maar ook ik ken collega-ondernemers die aanzienlijk hebben ingeleverd. Een positieve houding en vertrouwen in jezelf en je product is het allerbelangrijkste. Anders krijg je automatisch het dekseel op je neus. De crisis heeft ons met de neus op de feiten gedrukt. Ons gedwongen om nog beter naar zaken te kijken. Dat biedt je zelfs de kans er beter uit te komen."

OVERHEID GOOIT ROET IN ETEN

De ondernemer is dan wel positiever over de Nederlandse economie en de vooruitzichten voor de eigen onderneming, maar blijft negatief over het gevoerde economische beleid. Zo blijkt uit onderzoek van Van Weijjs Businessrecovery. Slechts zestien procent, nog minder dan in 2009, geeft aan vertrouwen hierin te hebben.

"Als ondernemer ben je nu meer dan ooit gedwongen te innoveren, maar als je uit de band springt, word je met argusogen bekeken in plaats van dat je met gejuich wordt begroet. De regelgeving is moordend. Samen met de bureaucratie vormt zij een veel groter probleem dan de crisis zelf," meent Paul Nagels.

"Want nu we er langzaam weer allemaal voor willen gaan, is het de overheid die roet in het eten gooit," vindt ook René Vanhommerig. "In een economisch zware tijd scherpt zij het beleid weer aan met bijvoorbeeld een veeleisender aanbestedingsbeleid en aangepaste betalingsvoorwaarden. De MKB'er mist de essentiële steun en daardoor een extra stimulan's."

"Een grote kans, want alles staat op scherp. Iedereen heeft goed moeten kijken naar de kosten en de toegevoegde waarde daarvan," vult Ria Joosten aan. "De crisis neemt niet alleen, maar 'geeft' uiteindelijk ook. Positivisme en vertrouwen doen de rest."

**'EINDELOZE KLAAGZANGEN
LOSSEN NIETS OP. DIT
IS GEEN TOPTIJD, MAAR JE
KUNT NOG ZAKEN DOEN. HET
IS NU BELANGRIJK OM TE
ANTICIPEREN EN TE ACTEREN.
NIET STIL TE BLIJVEN
STAAN, MAAR VOORUIT TE
KIJKEN'**